

CHĂM SÓC BU NG TIÊM D I DA

KHOA UNG B U H UY T H C

M C TIÊU

- Bi t c ch ho t ng c a bu ng tiêm
- Bi t cách s d ng và ch m sóc úng k thu t
- Bi t cách x trí khi bu ng tiêm không ho t ng

CH NH

- B nh nhân c n i u tr thu c, hóa ch t lâu dài.
- Nuôi n t nh m ch kéo dài

NGUYÊN T C CH M SÓC

- m b o k thu t vô trùng khi c m ho c rút kim tiêm
- m b o h th ng kín: tránh t c khí, nhi m trùng.
- Ch dùng kim c bi t s n xu t cho bu ng tiêm.

NGUYÊN T C CH M SÓC

- Luôn tuân theo k thu t c m và rút kim tiêm trong các tr ng h p:
- ✓ Thi t l p ng truy n truy n thu c, truy n d ch, truy n máu
- ✓ L y máu xét nghi m
- ✓ B m r a m i tháng khi bu ng tiêm không s d ng

- 3 NGÀY THAY DÂY N I, THAY B NG
- 6 NGÀY THAY KIM M I

TH C H I N K THU T

1. K THU T C M VÀ L U KIM

Y L NH BẮC S :

B nh nhân: Ngô Nh t Minh
 Tu i: 2 tu i
 Gi ng s : 60 - Phòng: 15
 a ch : 46 XVNT- P. - Q.BT
 Ch n oán: B ch c u c p lympho
 Y l nh: M bu ng tiêm
 Truy n Natrichlorid 0.9% & Glucose 5% 500ml
 TTM: 21 ml/h

CHU N B B NH NHÂN

i u d ng n i chi u b nh nhân
 Báo và gi i thích cho BN và thân nhân
 Cho b nh nhân lên phòng th thu t
 i u d ng v phòng, mang kh u trang, r a
 tay th ng qui
 So n d ng c :

D NG C

- ✓ 1 b thay b ng bu ng tiêm (k m, g c, g c x , gòn, 2 chén chun, kh n có l).
- ✓ Kim cytocan s 22.
- ✓ Nút clave.
- ✓ 1 ôi g ng vô khu n.
- ✓ 1 mi ng Urgo 150 x 90 mm.
- ✓ 1 ng tiêm 10ml
- ✓ 1 chai Natrichlorid 0.9% & Glucose 5% 500ml
- ✓ 1 chai Natrichlorid 0,9% 100ml.
- ✓ Dây truy n d ch có b u ki m soát 1ml = 60 gi t
- ✓ Kim pha.
- ✓ Bình k m ti pli u
- ✓ H p gòn
- ✓ B nh t u

D NG C

- ✓ C n 70°
- ✓ Povidine 10%
- ✓ DD sát khu n tay nhanh
- ✓ B ng keo l a
- ✓ Tr treo
- ✓ ng h có kim giấy
- ✓ Thùng ng ch t th i thông th ng
- ✓ Thùng ng ch t th i lây nhi m
- ✓ Thùng ng v ts c nh n
- ✓ H p ch ng s c

TH CHI N K THU T

1. D n i chi u BN. Báo và gi i thích l i l n n a.
Chu n b b nh nhân
2. R a tay nhanh
3. Ghi nhãn dán d ch truy n. Dán lên chai. Sát khu n chai d ch truy n
4. C m dây truy n d ch vào chai, treo lên tr , u i khí
5. M b thay b ng bu ng tiêm.
6. S p x p d ng c trong mâm.
7. Rót Povidine và c n vào chén chun.
8. Ti p d ng c vào mâm vô khu n: ng tiêm 10ml, nút clave, kim pha, kim cytocan, Urgo

TH CHI NK THU T

9. Rửa tay nhanh. Mang găng vô khuẩn.
10. Dùng giúp đỡ chính rút Natrichlorid 0,9% vào ống tiêm 10ml
11. Gắn nút clave vào kim cytocan
12. Dùng khí kim cytocan
13. Sát khuẩn vị trí bu ng tiêm theo chỉ định của nhà sản xuất, rửa tay bằng Povidine khi sạch (ít nhất 3 lần)
14. Sau đó, sát khuẩn lại bằng cồn 70°
15. Tiến hành

TI N HÀNH K THU T

16. Tay không thụ nhân tìm bu ng tiêm, giữ vị trí tiêm vị ngón cái và ngón trỏ.
17. Tay thụ nhân 2 cánh bám chắc vào kim, âm thanh gõ vị bu ng tiêm vùng trung tâm khi có cảm giác chạm đáy bu ng tiêm.
18. Rút nhòng ống tiêm cho đến khi có máu ra.
19. Bơm Natrichlorid 0,9% nhàn nhàng vào, sau đó khóa lại (giảm áp lực dòng), rút bu ng tiêm

TI N HÀNH K THU T

20. Lót gạc xung quanh kim.
21. Bỏ kim, dán bu ng keo Urgo chắc chắn
22. Sát khuẩn nút clave bằng cồn ít nhất trong 15 giây, khô
23. Gắn thanh dẫn truyền vào kim, mở khóa
24. Tháo bu ng, chờ thanh theo yêu cầu
25. Ghi ngày, giờ, thời gian, tên D, ngày thay bu ng lên bu ng keo
26. Dùng tờ TNBN, cho bệnh nhân vào phòng
27. Dùng dụng cụ rửa tay, ghi hồ sơ

2. K THU T THAY B NG BU NG TIÊM

Bệnh nhân có cảm giác kim truyền đau, sau 3 ngày D sẽ thay bu ng vị trí và thanh dẫn.

D NG C

- Dùng phòng kiểm tra tên, tuổi bệnh nhân, báo, ghi thích cho TNBN, cho bệnh nhân vào phòng thay bu ng
- Dùng phòng, mang khẩu trang, rửa tay
- Sơ đồ phòng

- ✓ 1 bu ng thay bu ng bu ng tiêm: (kim, gạc, gạc, bông, 2 chén chun, khay có lỗ)
- ✓ Nút clave.
- ✓ 1 đôi găng vô khuẩn.
- ✓ 1 miếng Urgo 150 x 90 mm.
- ✓ Bình kim tiêm poliuret.
- ✓ Dịch truyền theo yêu cầu
- ✓ Dây truyền đau có bộ kiểm soát 1ml=60 giọt

D NG C

- ✓ B ng keo l a
- ✓ C n 70°
- ✓ Povidine 10%
- ✓ DD sát khu n tay nhanh
- ✓ Tr treo
- ✓ ng h có kim giây
- ✓ Thùng ng ch t th i thông th ng
- ✓ Thùng ng ch t th i lây nhi m
- ✓ Thùng ng v t s c nh n
- ✓ H p ch ng s c

TI N HÀNH K THU T

1. D i chi u b nh nhân. Báo, gi i thích l i cho TNBN
2. R a tay nhanh, ghi nhãn d ch truy n. Dán vào chai
3. G n nút clave, c m dây truy n d ch vào chai, treo chai lên tr , u i khí
4. Tháo b b ng c (quan sát vùng da xung quanh chân kim, n u có s ng, hay r d ch báo bác s)

TI N HÀNH K THU T

5. R a tay nhanh
6. M b thay b ng bu ng tiêm
7. Rót Povidine, c n vào chén chun,
8. Mang g ng vô khu n
9. Rút Natrichlorid 0,9% vào ng tiêm 10ml
10. Sát khu n v trí bu ng tiêm theo chỉ u xo n c, r ng ra 5cm b ng Povidine n khi s ch (l u ý cánh và dây kim)
11. Sau ó, sát khu n l i b ng c n 70°
12. Lót g c x chân kim.

TIẾN HÀNH KỸ THUẬT

13. Dán b ng keo c nh
14. Sát khu n ch n i gi a dây kim v i nút clave b ng c n ít nh t trong 15 giây, khô.
- Khóa dây kim cytocan và h th ng d ch truy n c
13. Tháo b h th ng dây truy n d ch c
14. G n ng tiêm 10ml có ch a Natrichlorid 0,9 % rút nh ki m trạ, th y có máu, b m vào nh nhàng, b m khóa gi áp l c d ng
15. G n h th ng d ch truy n m i vào kim
16. Tháo b g ng, m khóa

TIẾN HÀNH KỸ THUẬT

19. Ch nh t c theo y l nh
20. Dán b ng keo ghi ngày, gi , tên D th c hi n, ngày thay kim.
21. D n dò BN và thân nhân
22. D n d p d ng c , r a tay, ghi h s

3. K THU T L Y MÁU XÉT NGHIỆ M

Trình hợp: bác sĩ cho lấy máu xét nghiệm qua buồng tiêm:

Đến phòng lấy chi u.

Báo và ghi thích cho TNBN

Rửa tay, số đo ngón c:

D NG C

- ✓ Mâm s ch
- ✓ B m tiêm 10ml: 1 cái
- ✓ Natrichlorid 0,9% 100ml
- ✓ B m tiêm 5ml: 2 cái
- ✓ Kim pha
- ✓ G ng s ch
- ✓ H p gôn
- ✓ C n 70⁰

- ✓ Ng xét nghiệm theo y l nh
- ✓ DD sát khuẩn tay nhanh
- ✓ Thùng ng ch t th i thông th ng
- ✓ Thùng ng ch t th i lây mhi m
- ✓ Thùng ng v t s c nh n

TI N HÀNH K THU T

1. Đến phòng lấy chi u ứng b nh nhân. Báo và ghi thích l i cho TNBN
2. Rửa tay nhanh
3. Sát khuẩn chai Natrichlorid 0,9% 100ml
4. Dùng ng tiêm 10ml rút Natrichlorid 0.9%
5. Mang g ng s ch.
6. Sát khuẩn ch n i gi a nút clave và dây truy n d ch b ng gôn c n ít nh t trong 15 giây, khô
7. Khóa d ch truy n, tháo r i h th ng d ch truy n v i nút clave
8. G n b m tiêm 5ml vào, rút b kho ng 2ml máu có l n d ch truy n

TI N HÀNH K THU T

9. G n ng tiêm m i, rút máu xét nghiệm theo y l nh
10. G n ng tiêm 10ml có ch a Natrichlorid 0,9% y máu vào, khóa l i (gi áp l c d ng)
11. Sát khuẩn nút clave b ng gôn c n ít nh t trong 15 giây, khô.
12. G n l i h th ng d ch truy n, m khóa
13. B m máu vào l xét nghiệm
14. Tháo b g ng, ch nh l i t c d ch truy n theo y l nh.
15. Tr BN v t th ti n nghi

4. KT TRẮNG BU NG TIÊM VÀ RÚT KIM

Y L NH BÁC S :

B nh nhân: Ngô Nh t Minh

Tu i: 2 tu i

Gi ng s : 60 - Phòng: 15

Địa ch : 46 XVNT – P. -Q.BT

Ch n oán: B ch c u c p lympho

Tráng Heparin 5UI, rút kim bu ng tiêm

- D n phòng ki m tra tên, tu i BN
- Báo gi i thích cho TNBN
- Cho BN lên phòng th thu t
- D v phòng r a tay th ng qui
- So n d ng c

D NG C

- ✓ Mâm s ch
- ✓ H p gòn
- ✓ 1 b thay b ng bu ng tiêm
- ✓ G ng vô khu n: 1 ôi
- ✓ ng tiêm 10ml: 3 cái
- ✓ ng tiêm 3ml: 1 cái
- ✓ ng tiêm 1ml: 1 cái
- ✓ Kim pha 18G.

D NG C

- ✓ Urgo 53x70mm: 1 mi ng
- ✓ Heparin 5.000UI/ml: 1 l
- ✓ Natrichlorid 0,9% 100ml: 2 chai
- ✓ C n 70°
- ✓ Dung d ch sát khu n tay nhanh.
- ✓ Thùng ng ch t th i thông th ng
- ✓ Thùng ng ch t th i lây nhi m
- ✓ Thùng ng v t s c nh n

TI N HÀNH K THU TPha Heparin:

- R a tay nhanh
- L y ng tiêm 10ml rút 9ml Natrichlorid 0,9%
- Dùng ng tiêm 3ml rút 1ml Heparin (5.000UI), b m vào ng tiêm 10ml có ch a 9ml Natrichlorid 0,9%.
Ta c dung d ch A có n ng Heparin 1ml=500UI
- Dùng ng tiêm 1ml rút 0,2ml dd A (100UI), b m vào chai Natrichlorid 0,9%100ml. Ta c dung d ch có n ng Heparin 1ml=1UI
- Ghi nhãn dán lên chai Heparin v a pha: ghi ngày gi pha, hàm l ng 1ml=1UI

TI N HÀNH K THU T

1. D n phòng, i chi u b nh nhân. Báo và gi i thích l i cho TNBN
2. Tháo b ng che ch bu ng tiêm
3. R a tay nhanh. M b thay b ng vô khu n
4. S p x p d ng c trong mâm
5. Rót c n vào chén chun
Ti p các d ng c vào mâm: 2 ng tiêm 10ml, kim pha
6. Mang g ng vô khu n.

TI N HÀNH K THU T

6. D ph s giúp D chính:
Rút Natrichlorid 0,9% vào ng tiêm 10ml
Rút 5ml Heparin (5UI) vào ng tiêm 10ml.
7. Sát khu n ch n i gi a nút clave và dây d ch truy n b ng c n 70⁰ ít nh t trong 15 giây, khô
8. Khóa h th ng d ch truy n, tháo r i dây truy n d ch v i nút clave
9. G n ng tiêm có ch a Natrichlorid 0,9% rút ng c nồng ng nh nhàn cho n khi có máu ra, b m Natrichlorid 0,9% vào

TI N HÀNH K THU T

10. G n ng tiêm 10ml có ch a 5ml Heparin b m vào, khóa gi áp l c d ng.
11. Sát khu n da xung quanh kim b ng c n 70⁰, r ng ra 5cm
12. Rút kim, n gi 2-5 phút b ng g c.
13. Sát khu n vùng da xung quanh bu ng tiêm theo chỉ u xo n c r ng ra 5cm. Tháo b g ng. B ng che ch vùng da v a rút, gi 24h.
14. D n dò TNBN
15. D nd p d ng c , r a tay, ghi h s .

TAI BI N VÀ X TRÍ

TRI U CH NG	TAI BI N	NGUYÊN NHÂN	X TRÍ	D PHÒNG
<ul style="list-style-type: none"> •T i vùng da n i t kim b: s ng, , ho c ti t d ch, m . •BN than au t i v trí t kim •BN có s t •C y máu bu ng tiêm có k t qu d ng tính 	Nhi m trùng	<ul style="list-style-type: none"> •Không tuân th k thu t vô trùng khi c m kim, thay b ng bu ng tiêm ho c khi th c hi n các y l nh tiêm truy n •C m kim t i v trí c khi m i rút b kim loét da, thành l p các áp xe 	<ul style="list-style-type: none"> •Bảo BS •Th chỉ n YL xét nghi m: c y máu t i bu ng tiêm và c y máu ngo i biên •Ch m sóc vùng da b nhi m trùng •Th chỉ n thu c theo y l nh 	<ul style="list-style-type: none"> •Tuân th k thu t vô trùng khi ch m sóc bu ng tiêm và khi th c hi n các y l nh tiêm truy n •Theo dõi DSH •Theo dõi vùng da n i t kim •Không c m kim khi vùng da t i bu ng tiêm có d u hi u nhi m trùng •Không c m kim l i t i v trí v a rút.

TRI U CH NG	TAI BI N	NGUYÊN NHÂN	X TRÍ	D PHÒNG
D ch truy n không ch y h B m d ch vào c nh ng rút không ra máu	T c ngh n h th ng	Do h th ng dây truy n b g p, xo n Dot th c a BN Do catheter b áp thành Do kim t không úng v trí	Ki m tra toàn b h th ng dây truy n: - ã m khóa ch a? - dây có b g p, b xo n không? Cho BN thay ít th H ng d n BN hít vào sâu H ng d n BN ho th rút v i ng tiêm 10ml có ch a Natrichlorid 0,9% sau m i ng tác. Ki m tra l i v trí kim b ng cách rút ng c ng tiêm, n u không có máu có th t l i kim N u d ch truy n v n không ch y báo BS	Ki m tra toàn b h th ng dây sau khi th c hi n xong các th thu t ch m sóc trên BN: các khóa ph i c m , d ch truy n ch y úng t c theo y l nh t kim úng: ph i ch m áy bu ng tiêm D n dò BN, thân nhân ph i báo ngay cho D khi th y d ch truy n không ch y

TRI U CH NG	TAI BI N	NGUYÊN NHÂN	X TRÍ	D PHÒNG
D ch truy n không ch y h B m d ch vào c nh ng rút không ra máu	T c ngh n h th ng	Do ng thu c, máu áy bu ng tiêm Không b m úng ph ng pháp làm s ch ng và gi áp l c d ng trong bu ng tiêm	Dùng ng tiêm 10ml có ch a Natrichlorid 0,9% rút nh nhàn N u v n không c i thi n, dùng k thu t "b m - rút" luân phiên v i dung d ch Heparin, li u l ng theo ch nh c a BS Sau ó rút th v i ng tiêm 10ml có ch a Natrichlorid 0,9% (không dùng ng tiêm <10ml)	Tuân th b m r a bu ng tiêm b ng Natrichlorid 0,9% sau m i l n ch m sóc ho c l y máu xét nghi m B m úng ph ng pháp làm s ch bu ng tiêm và gi áp l c d ng trong bu ng tiêm →

TRI U CH NG	TAI BI N	NGUYÊN NHÂN	X TRÍ	D PHÒNG
				<ul style="list-style-type: none"> S d ng k p khóa úng cách Theo dõi ng truy n: dch ch y ph i liên t c D n dò BN, thân nhân khi g n h t dch truy n ph i báo ngay cho i u d ng

TRI U CH NG	TAI BI N	NGUYÊN NHÂN	X TRÍ	D PHÒNG
Vùng da xung quanh bu ng tiêm b s ng phù	T máu, dch d i da vùng t bu ng tiêm	t kim vào ch a úng v trí, u kim ch a ch m áy Do sút ch n i gi a catheter và bu ng ch a C m kim vào nhi u l n liên ti p và c g ng b m dch khi b ngh n Kim b tu t ra kh i màng silicon	Ng ng truy n Kí m tra l i v trí t kim, rút ng c ng tiêm cho máu ra, n u không có Báo BS Ch p XQ, siêu âm kí m tra Theo dõi t i v trí bu ng tiêm, thay b ng tránh nhi m trùng	Khi c m kim ph i ch m áy bu ng tiêm Không c m kim nhi u l n liên ti p, không c b m dch vào khi b ngh n Kéo dẫn th i gian c m kim, i cho màng silicon khép kín.

TRI U CH NG	TAI BI N	NGUYÊN NHÂN	X TRÍ	D PHÒNG
Phù t nh m ch c n i lu n catheter	B catheter	S d ng ng tiêm nh h n 10ml Do c g ng dùng áp l c b m khi bu ng tiêm b t c	Ng ng truy n dch Báo BS Ch p XQ v trí bu ng tiêm	Không s d ng ng tiêm < 10ml b m Không c g ng dùng áp l c b m khi bu ng tiêm b t c

H NG D N CH M SÓC T I NHÀ

- V sinh da, t m r a h ng ngày.
- Khi b ng a, d ng t i v trí t BTDD không c chà xát.
- Th ng xuyên theo dõi vùng da có BTDD.
- Tr l i b nh vi n ngay khi có: s t >38°C ho c vùng da t bu ng tiêm: , s ng, phù, au nh c, ch y máu
- Bu ng tiêm b tr i lên ho c thay i v trí
- Nói cho cha m bi t s c n thi t ph i tráng bu ng tiêm b ng Heparin m i tháng khi bu ng tiêm không s d ng tái khám úng h n

